

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegraful eșe de dñe ori pre septembra: Duminecă și Joi'a. — Prenumeratia se face in Sabiu la expeditora foie pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditora. Pretul prenumeratii este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 41. ANULU XX.

Sabiu, in 21 Maiu (2 Iuniu) 1872.

tru celealte părți ale T ansilvanie și pentru provinciale din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 $\frac{1}{3}$ anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întăia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a treia repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Archiduces'a Sofi'a.

Din castelul curiei imperiale a străbatutu in tōte pările scirea cea trista despre mōrtea Înaltimei Sele imperiale și regesci, a serenissimei Dōmne Archiducese SOFI'A, Mam'a prégratiosului nostru Imperatu, Rege și Domnitoru, ce se intemplă dupa unu morbu greu in 16/28 a l. c. la 3 ore Diminéti'a.

Credint'a și aliprea către monarchu și dinasti'a domnitoria, acēsta legalura puternica intre popore și Domnitorulu loru, a fostu pentru noi totu-déun'a radimulu, in carele anu astăzi consolatiune in tempuri grele și fatale și bucuria in tempuri, cându, sub scutul celu prégratiosu, provedint'a ni-a deschis ualea la bunetătile libertătii civile, bisericesci și natiunale.

Acēsta credintia și alipire, in momentulu, cându Augustulu nostru monarchu, investit u intrég'a familia domnitoria in doliul celu mai aduncu, vérsa lacrimi de durere pentru perderea pr. in. Sele Mame, imple de adanca jale pre sia-care supusu credinciosu.

Durerea cea mare, carea cercetă prin evenementulu acestu sguduitoru intrég'a pr. inalt'a familia domnitoria sa dea ceriulu sa o micsioreze cugetulu, ca provedint'a in sfaturile ei nepenetrabile a astăzi de bine că tributulu acestu neincungurabilu sa se dea mai cu rendu de cum suntu calculatiunile omenesci, cu deosebire inse participarea milionelor de supusi credinciosi, cari vérsa lacrimi dimpreuna cu préiubitulu loru monarchu !

Archiduces'a Sofi'a este unu surcelu din famili'a regesca a Bavariei. Tatăl densei a fostu Regele Bavariei Maximilianu I.

Din casatoriu prima a acestui rege și trage originea Carolin'a August'a socia a (dela 1816) imperatului Franciscu I; din casatoriu a dōu'a geminele Elisabet'a (acum regina vedua in Prussi'a) și Amali'a (dela 1822 soci'a regelui Saxoniei) ambe nascute in 1801 apoi Sofi'a Archiduces'a de Austria și Mari'a (acum veduv'a remasa dupa regele Fridericu Augustu alu Saxoniei) ambe nascute in an. 1805 (27 Ianuariu).

Dintre cele siése fiice ale regelui Maximilianu I, un'a a fostu buna vitrega și reposal'a mama adeverata a Majestătiei Sele Imperatului.

La curtea parintilor archiducesei a domnitu pre tempurile cându se astă dens'a in cas'a parintescă o viétila spirituale plina de interesu. La curtea aceea și disputau intăietatea diseritele pareri și asupr'a cestiunilor religiose și politice. Impreguriarea acēst'a și aceea ca fiicele regelui Maximilianu au fostu tōte femei de spiritu, a avutu o influentia plina de urmări favorabili asupr'a caracterului Archiducesei.

In anulu 1824 devine soci'a I. S. Archiducelui Franciscu Carolu, fiul alu doilea alu Imp. Franciscu I. Archiduces'a a traitu dupa casatoria tempu indelungatu de parte de sgomotulu publicu, ocupata mai multu cu educatiunea pruncilor sei, cari erau toti de genul barbatescu, afara de o fiia, carea a murit in etate de cinci ani.

In anulu 1848 aducu evenemintele cele mari și numele Sofiei pre scen'a politica. Helfert in istoria Austriei vorbesce cu mare reverintia de persón'a archiducesei și in ceea ce privesce activitatea ei și mai bine participarea ei la evenemintele aniloru celoru furiunosi 1648/9.

Imperatulu Ferdinandu I, dupa cum ni este cunoscutu a abdisu inca in 1848 de tronu. Urmarea aru si fostu că sa urmeze fratele celu mai mare, Archiducele Franciscu Carolu. Atunci Archiduces'a Sofi'a devinea imperatresa. Multi și diceau pre acelu tempu, ca acēst'a aru si o aspiratiune din parte-i inca de pre tempulu cându nu erau alte sianse decătu numai impreguriarea, ca imp. Ferdinandu nu avea prunci. Cându abdica imperatulu Ferdinandu aspiratiunea presupuse se vediu că era neintemeiată; pentru ca resignatiunea la tronu a Archiducelui Franciscu Carolu fu acompaniata de cea a Archiducesei Sofi'a și asiā pre tronu se urcă Majestatea Sea Imperatulu și Regale Franciscu Iosifu I, fiul celu mai mare alu numitilor Archiduce și Archiducésa.

Dealtmintrea opinionea publica a adscrisu Archiducesei Sofi'a și dupa 1848 o influentia considerabile asupr'a evenemintelor.

Inainte cu vre-o căte-va septamâni de catastrofa mortiei anuntiara buletine bolnavirea Archiducesei Sofi'a. Dupa o scurta întorcere spre bine ból'a săa reinnoițu și a intrat cu rapediciune in unu stadiu amenintiatoriu. Tōte rudeniele au alergat din departare și apropiare in tempulu din urma la patulu bolnaviei, asiā incătu dens'a și-a datu spiritulu incungurata fiindu de numerosii membri familiari.

Se adscrise originea bolnavirei, carea demultu prisese radacini și superărei celei nesuprimabile cărei dens'a fu supusa din tempulu cându perdu pre iubitulu ei fiu Maximilianu Imperatulu Mexicului.

Eti Sambata, la 4 ore dupa-média di a fostu immortamentarea.

Despre de ale noastre.

De unu tempu incōce amu urmarisu numai că privitor cele ce se scriu, cu deosebire in „G. Tr.”, cu privintia la politică nostra natiunale. Că unii ce suntemu pronunciati in ceea ce se atinge de tienut'a natiunii noastre și că unii ce de altăte ori, de siese anii incōce, amu spuso și resultatele acestei tienute, amu fi indreptatili, că sa audimu și din ceea-lalta parte unu cuventu de dōmne-a-juta, dupa cum dice romanulu, despre resultatele tienutei politice, recomandate și in anii mai recenti și practicate din ceea parte. Acēst'a inse, că unu secretu magicu nu se spune nicairi. Totu ce ni se spune e, ca cei ce nu urmăria cum dicu ei, suntu venditori, capete plecate, mai scie ddiue cui și alte de

feloulu acest'a, cu scopu, precum se vede, de a suscita prepusori in ómeni. Acēsta intelepcionea politică se ilustrează apoi cu căle slure luate din drépt'a și din steng'a, amestecându-se cuadrate cu rotunde și rotunde cu cuadrate, din cari apoi iera nu poti vedea altă de cătu ide'a ca pentru ce sa fie cutare și cutare demnitarii bisericesci in fruntea românilor.

Amu cugetatul adese-ori, ca pentru ce au lipsa ómenii, cari facu mari pretensiuni de a fi ómeni politici, că sa rescolésește atât'a nuori de pulbere, fără a veni cu ce-va positivu și inca tocmai atunci, cându li se demustră pre degete, ca români cum ne arata trecutulu, numai pre calea luptei intre marginile legilor esistente, potu sa-si ocupe unu

terenu, de pre care sa ajunga la drepturile statu de ferbinte dorite de ei. Amu cugetatul multu, că ore ce ii constringe pre acești ómeni, că sa derimescă și sa nimicescă și putienulu ce au pentru sine și sa acopere cu tin'a cea mai uricioșă și singurula radim, pre lângă care ni-amu strecuratul esistintă, precum a fostu și este biserică la români. Înse in urm'a tuturor meditationilor acestoră nu amu potutu ajunge la altu conclusu decătu la acel'a, ca suntemu bântuiti de aspiratiunea cea funesta a unor ómeni, cari voro cu ori ce pretiu sa aiba unu renome, sia acelu renome macaru de Erostrati politici.

Scopula nu numai nu e nobilu, că și mijlocele cu care se pune asia ce-va in scena, dara mai involve și acea impreguriare durerosă, ca ómenii

acestia, carii si-au cercetu poterile lor si si-au vediutu visulu cu ochii si si-lu vedu inca, lucru din tota poterile spre a impinge natiunea romana si mai departe in abisulu nesigurantiei, nesciutului, acoperita cu o cetia inca mai grosa ca pulverea ce suntu in stare a rescoli ei insisi.

Candu n'aru si fostu totu acesti omeni eroii aceia, carii au luat parte la afaceri politice, afaceri, carii au mersu bine pana candu conducerea a fostu in mani mai bune, si candu nu amu si vediutu, ca ei, de candu s'au ruptu de catra intelectinti a cea cu cugete ratiunabile, si au plecatu cu suplici sterpe de idei de dreptu publicu, orbeca mereu din unu intunecu intr'altulu si periclitiza si pusetiunea natiunei in genere si folosele ei in deosebite parti ale tieri, in specie, unde interesele nostre sunt calcate de straini, atunci amu cugeta ca densii au nisce idei mai inalte si despre pusetiunea si despre interesele nostre si ca noi nu ne potem radica la acea inaltaime, amu cugeta ca noi nu potem petrunde ca densii in arcanele politicei, pre cari nu asta inca de oportunita a ni le desfasură si noue.

Il amu vediutu inca in periodulu celu adoratu de densii schiopatandu si punendo-se la caroul triumfalu al unei marimi politice necunoscute in Europa, alu sasului Reichenstein, il amu vediutu chiaru si candu cu suplic'a cea memorabile colindandu cu pelari'a in mana prin anticamer'a unui Conrad Schmidt, carele, chiaru si in casulu candu aru si o celebritate politica de renume, deca nu europen, celu putin austriacu, este unu contrariu declaratu al interesei romane, il amu vediutu facendo concluse in numele natiunii si pentru natiune, cari nu au putut tra si nici doile, il amu vediutu pre unii inchinandu-se in uniforma unguresca la ddieci situaioni, pre altii asteptandu prin anticamere dupa fericituri si injurandu mai tardiu ierasi pre cei ce nu vrura ale deschide nici usi'a. Si acum? Acom, candu s'au lovitu cu capulu de atali pareti si au vediutu in totu loculu, ca pareti suntu mai tari decat capetele loru, volescu cu ori ce pretiu ca sa ii urmeze toti romani, dandu si mai departe, cu capetele de pareti, pote cu scopulu, ca romani in fine sa remana toti fara de capete, prin urmar fara de viata.

Trista sorte pentru o natiune, carea prin o astfelina de purtare a fostu silita asi perde prestigiul, ce l'a fostu mantuitu cu puterea unii barbati intelepti ai natiunei, tocmai in tempulu candu ea era chiamata a ocupat unu locu intre elementele monarhiei si intre elementele Europei spre salutea acestora si spre a sea propria; trista sorte, candu are ocazione sa repareze celu putinu ceva din cea ce s'a stricatu asi de neinteleptiesce, sa se vada agitata chiaru de omeni de ai sei spre a nu mai pot perde ajunge la altu repausu de catu pote la celu ce semena cu celu alu mortiei.

Amu intielege o diferinta de opinioni politice intre romani. Aceea in tempulu de fatu aru si fostu la loculu seu si aru si servitu, la alti omeni, spre lamurirea lucrului. S'au facutu incercari preste incercari ca sa ne potem intielege, inse cu durere trebuie sa constatamu, ca incercarile s'au facutu obiecto de certe personali, in fine s'au ostentu omenii a mai luptat cu visirulu inchis, au datu si personalitate in laturi si dlu .... vine si, voindu sa nimicasesca cu istoria, pre carea sa ne ierte deca i spunemu ca nu o cunosc, bisericile ca pericolose pentru natiuni, vorbesce cate din carte cate fara de carte despre confessiuni si — cetitorulu va accepta baremu acum consilie dela Dsea, ca ce se faca natiunea, deca ce s'a facutu dela Adamu pana acum nimic' nu e bunu; — de unde! la finitu se escusa, ca scriindu pre drumu, articlii voru si fara logica; iera politica romane ea totu-deun'a balta. Densulu e si siretu, apelaza pre terenul bisericescu la natiunile conlocuitore si crede ca asi si se pote face si cu celu politien; inse pana candu indigitarea la natiunile cu confessiuni multe este numai o reclama inaintea lumiei, carea nu ne cunoscce mai de aproape referintiele, pana atunci este naturalu ca netolerantia „celor ce numai ei potu si mantuiti“ sa sia asi de infarata pre terenul politicu ca si pre celu confessionale. Si acesta nu statu din partea bisericilor, dara din partea acelor ce au suptu ie-suitismulu pentru ca sa-lu pote ascunsu sub fraca si magiarca in tota dilele loru.

Dara pote sa ne inselam in tota, pote ca tota scaparaturile loru suntu numai pentru ca sa nu-punem la activitate, la lucru. Ei bine!

Nu le place activitatea impreunata cu frada si ostencela, atunci pentrue nu-si dau pace si nu lasa

pre altii sa lucre linisiti? Si asi adversarii dau destulu de lucru pana candu voru poti cei ce nu se temu de ostendeli pentru natiunea loru, ca pasu de pasu, sa aduca pre romani ierasi in pusetiunea de pre cari ei i au datu osu de siese ani incete. A stricata e usioru. O lovitură e de ajunsu spre a derimă unu organismu, pre care lovitoriolu in o vecia intręga numai e in stare de atu reduce in starea sea de mai naitie.

Romani din tota partile nu se voru amagi despre situatiunea in carea ne aflam. Ei nu si voru mai da de buna voia drepturile loru cele mai sacre altora, fiinduca astfelu are placerea cutare seu cutare dictatoru alu opiniunei loru publice. Densii voru cugeta ca destulu sa silescu altii sa ne angustezem drepturile nostre, nu trebuie sa mai ajute si ei insii la angustarea loru.

Petrunci de eugetulu acesta natiunalu voru cautata unde voru putem sa isbotescu cu cate unu deputatul alu loru si apoi filosofii nostri politici vorbesca ei de lan'a caprin'a loru, in foile loru, pana se voru saturata.

Seurile ce ni sosira pana acum dela Brasovu suntu forte imbucuratore. Sa merga densii inainte pre calea pre care au pornit. Densii interpretaza prin sapta nationalismul loru si bine facu, bateru de aru urma toti asi si de nu s'aru mai confundata nimenea de vocile acelor ce striga nationalismul mereu si in sapta suntu numai purtatori de slepuri candu ale unor candu ale altoru straini.

Speram ca nu preste multo vomu si in stare de a vorbi cu siguritatea, cu carea vorbim despre Brasovu, si despre Orastia, Sebesiu, Mercurea si asi mai departe.

Miscari constitutionali.

In Mediasiu se va tiené catu de curendu (Marti in 23 Maiu, 4 Iuniu) o adunare natiunale sasasca. Pre catu se poate vedea din diurnalele sasiloru, scopul principale este desbaterea cestiunei municipale sasesci, tienuta sasiloru in sessiunea urmatoria a dietei si dupa parerea multor si definitiva imparcare intre partidele ce se numeau sasi-vechi si sasi-juni. Se mai vorbia si de unele veleitati de a trece viitorii deputati sasi in castrele opuseni. „S. d. W.“ se exprima in privint'a acesta in urmatoarele: Dupa cum stau astazi lucrurile voru mai stia a buna sema unu sru mai indelungat de ani, in Pest'a suntu partidele astfelui de nenaturalu formate in catu nici unu sasu nu poate dori sa-si veda convingerile strivite de obedile cele neindurante ale unei seu altci partide. De cum va se ia cestiunea de dreptulu de statu ca causa de diferinta intre partide — si alta causa principale nu ni este cunoscuta — se intielege de sine ca representantii sasesci nu voru voi a aruncata cu stanga statulu in convulsioni noue, nici cu stanga extrema a-lu resturnata din fundimentu, cu atat' mai putin cu fractiunile de nationalitatii a-lu taiata in bucatiile singularitase (ci dora a-lu duce intregu in pol'a lui mosiu Bismarck R.). Ei nu potu altintretrea si nu trebuie sa urmeze altfelu, decat sa stea de parte de ori-ce slabanogire a fundamentului de dreptu de statu creatu in anulu 1867, si asi in teza afacerile de natura acesta trebuie sa merga cu partid'a regimului, seu, deca cuiva i suna mai bine, cu partid'a lui Deak. Mai in tota celelalte cestiuni partidele au inca sa dovedesca ca existinti'a loru sta pre base morale. Aci n'ajungu vorbe amagitoare. Liberalismul cu votori virilo, eglea indepartatire natiunale cu suprimarea ori carei limbi nemagiere, nepartinarea confessiunale cu cele mai adunci metanii inaintea ierarchiei romano-catolice, principiele mari dela 1848 cu deosebita distinciune a aristocratiei, sarcini egale cu impilarea cetatianului si tieranului in favorea capitalului, solose egale cu drumuri familiare de feru, cu drumuri radiale pentru Pest'a si apoi cali desfundate la tiéra, — suntu nisce imagini de a lui Ionu cu cari este preste putintia de a face cine-va legatura fara de a fi legatur'a egale cu supunerea. Voim unitatea statului; voim desvoltarea lui pre base liberali, crescere a lui la sorele dreptatiesc; noi inse nu suntem magari, aristocrati si nici popi (Pfaffen).“

Din Croatia se telegrafiza ca la alegerile prezente partid'a natiunala a reesitu cu o majoritate de doua terialitati.

Impacarea Galitei dispare totu mai multu si

mai multu acusi nu se mai vede nimica de densa.

Rescriptulu

ministerialu dto 11 Maiu a. c. nr. 9280 adresatu catra Presantia Sea Domnului Episcopu diecesanu, ca catra presiedintele delegatiunei romane, in meritul impartirei fondurilor comune cu serbii si a procedurei urmarii de la despartirea ierarchica a comunelor miste.

Illustrissime si reverendissime Domnule!

Majestatea Sea cesare si regia apostolica cu pre-nal'ta relatiune dto. 19 Aprilie a. c. s'a induratu pregratiosu a incuviinti invoiel' urdita de o parte intre congresulu nationalu serbescu, de alta parte intre sinodele eparchiali romane din Aradu si Caransebesiu in privint'a fondurilor si fundatiunilor nationale serbesci din Carlovietu, in privint'a fondurilor si fundatiunilor scolastice gr. orient. din Pest'a, in fine in privint'a procedurei urmarinde la despartirea comunelor bisericesci miste, care mai nainte au apartinut la diecesa Aradului, a Temisiorei si a Versietiului; s'a induratu mai departe a-mi incredinti mie facerea despusestiunilor necesari pentru eschitirea acestei invoieli, si a me impuneru: ca comissionea ce administradia fondurile scolastice gr. orientale din Pest'a, dupa impartirea fondurilor administrate de ea sa o disolu.

Pre bas'a acestei invoieli, provoziute cu pre-nal'ta aprobare, pre partea dieceselor gr. orientale a Aradului si Caransebesului organizate de nou in anulu 1865, si incorporate catra Metropoli'a romana, e a se estradu din fondulu nationalu serbescu nealienabilu si clericalu o suma de 300,000. fl. adeca o suma aversio-nala de trei sute mii de florini val. aust. si anume 253,000 fl. in obligatiuni private sigure, 25,000 fl. in obligatiuni pentru desdaunarea pamentului, magiare si banatiene, in valore nominala, iera restul in bani gat'a.

Prin sum'a acest'a de escontentare finala, pretensiunile de desdannare ale dieceselor romane pentru bisericici catedrale, residintie episcopesci etc. cari prin resolutiunea pre-nal'ta dto 24 Decembrie 1864, s'au lasatu la episcopiele din Temisiore si Versetiu; precum de alta parte pretensiunile de desdaunare ale ierarchiei metropolitane serbesci facute in privint'a realitatilor lasate in favorea reinstitutiile diecese a Caransebesului, si in privint'a pustei St. Simionu astatora in posessiunea episcopiei aradane, — se considera de incetate finalinte, si totu-odata e a se considera de incetatu si obligamentul de ajutoriu, datu pana acum'a din partea fondurilor nealienabile nationale serbesci si clericale in favorea Episcopului aradanu, a consistoriului oradenu, precum si a institutelor teologice din Aradu si Caransebesiu.

Dintre fundatiunile speciali administrate la Metropoli'a din Carlovietu cumulative cu fondurile nationale serbesci, asa numitul „fondus instructos“ alu diecesei aradane, nu altu-cum fundatiunea facuta de baronul Iosifa Rajacsics patriarchulu serbescu, pentru unu institutu teologicu romanu, asemene voru si a se estradu eparchiei romane.

Fondurile si fundatiunile scolastice administrative in Pest'a prin comissione deosebita, anume fondulu scolasticu, fondulu pentru pensionarea invetitorilor si fondulu pentru stipendiu a lui Athanasius Ball'a, suntu a se impartii in doua parti egale intre Metropoli'a carlovitiene, de alta parte intre diecesele Aradului si Caransebesului, apartinente la Metropoli'a din Sibiu; inse din fondulu scolasticu, fundatiunile si legatele menite eschisivu pre scopuri serbesci si administrante cumulative cu numitul fondu, adeca fondatiunea lui Georgiu Balya, — lui Albrecht, Ducale de Sacsentesch — lui Julianu Csokor si a lui Naum Bozda, inca nainte de impartire suntu a se separa ca unele ce nu cadu sub impartire, din contra fondulu pentru institutul preparandialu din Aradu, ca fondu cu-

In consonantia cu principiul egalei impartiri a memoratelor fonduri, in privint'a pretensiuniei de desdaunare facute in numele acestor fonduri

din incidentele de fraudationei „Zaharije-Nedoklyanszky“ ane contra era-rinloci ; precum si in privint'a prelensiunei erariului facia de aceste fonduri pentru asa numita „anticipatiune erariala“, intre ambele parti va servi de cincisura paritatea.

In urmarea acestei impacturi, sumele ce competu ierarchiei Metropolitane serbesci in intielesulu rescriptului regescu dto 10 Augustu 1868, prin care conchusele congresului national serbescu din anul 1865 s'au aprobatu, — suntu a se estradá direc-tiunei fondurilor nationale serbesci Carlovitiene, iera sumele ce competu dieceselor Aradului si Caransebesiului : epitropiei insintiate in Aradu sub presiedint'a Ilustratatiei Tale, si acolo suntu a se administrá separate de celelalte fonduri pre scopulu menitionei loru. — Totu acestei epitropie suntu a se estradá cele 300,000 de florini, care le voru capetá diecesele Aradului si Caransebesiului din fondul nealienabilu national serbescu si clericalu ; mai de parte asa numitul „fondus in struc-tus“ alu diccesei aradane, precum si fondatiunea facuta de baronulu Iosifu Rajacsics patriarchulu serbescu, pentru unu institutu teologicu romenu.

Protocolele si alte documinte referitor la fondurile din Pest'a care suntu de mare interesu pentru ambele parti, se iau in doua parti si se estradu fiesce carei'a parti; celealte scrisori se predau pentru pastrare Metropoliei carlovitiene pre langa indatorire, ca despre aceste sa deo dieceselor romane conspectu exactu, si acestora de cate ori voru cere — totu deun'a sa li se dee si copie.

Candu in privint'a impartirei fondurilor totu odata facu si dispusetiunile prestatior, si prefigu-diu'a 10 Ianu a. c. ca terminu pentru disolvarea comissionei insarcinate cu inspectionarea acestor fonduri : amu a observa : ca in privint'a fondului pentru stipendii a lui Athanasius Balla, instructiune mai detaiata diu parlea mea va urma mai taridu.

Referitor la acea parte a pactului, ce contine invoi'a in privint'a modalitatii ei, dupa care e a se procede in acele comune bisericesti miste ale eparchielor Temisiorei, Versietiului si Aradului, care spre a se inceporà catra ierarchia de aceea nationalitate, nesuescu la despartire ierarchica — anotezu : ca prin acesta se sistéza acel modu de procedura, care pre temeiu principiilor staverite pentru asemenea casuri de mai inainte, prin sindicul episcopal din Carloveti la anul 1864, s'a prescris cu preinalt'a resolutiune dto 24 Decembre 1864. (Ordinatuna cancelariei aulice reg. unguresci dto 21 Augustu 1865. Nr. 6973. respective intimatule Consiliului locutitoriu reg. ung. dto 24 Augustu din acelasi anu Nr. 65,887). Cu acesta ocazione nu potu intrelasá a atrage atentiuua Ilustratatiei Tale la punctele XIX si XX, din procedura noua, ca in locul terminului designtu acolo si dejá espiratu, in intielegere reciproca sa se defaga terminuri noue corespondietorie, si ca in locul tribunalului ces. reg. ostasiescu de tiéra din Temisiore, care de atunci incóce s'a disolvatu, sa se faca totodata invoiela noua pentru delegarea altui tribunalu din confiniu militaru.

Pentru insasi delegarea tribunalelor la tempul seu, suntu a se face pasii necesari prin ambele parti pactante.

Dreptu aceea amu onore a Te recercă Ilustrissime ca sa binevoiesci a face dispusetiunile trebuintiose pentru primirea sumelor banale ce compotu dieceselor romane atatu din fondurile dela Carloveti, catu si din cele dela Pest'a.

Binevoiesce mai departe Ilustrissime a incunoscintia despre acesta atatu comissionea esmisa in cestiuua comunelor miste, catu si cea pentru impartirea fondurilor pestane ; si pre bas'a celor de mai susu a le provede cu instructiunea necesaria, nu altcum a substerne aici spre intrebuintiare oficioasa unu conspectu despre sum'a primita dela metropoli'a serbesca.

Cu acesta, recercarea Ilustratiei Tale dto 1 Decembre 1871. Nr. 287/Pres. e superata.

Bud'a 11. Maiu, 1872.

Dr. Teodoru Pauler, m. p.

Sper,

Francia.

Este ore cine mai bolnavu de catu d. Thiers, si acesta este d. presiedint alu republicei. D. Thiers are unu guturariu de cele asurante de care

inse se va tamadui cu paza buna ; dora presiedintele republicei se asta in conflictu de attributioni cu adunarea nationala ; elu nu se mai poate intielege cu dens'a asupr'a pontului capitale de suveranitate."

Asa se exprima jurnalulu „L'Ordre“ dela 16 Maiu curinte in articululu seu de fondu.

Acesta comparatiune a jurnalului citatului provine dintr'un accidentu din cele mai grave si ale carui urmari potu si soneste representantului potrei executive. De candu s'a instituitu, prin pactulu dela Bordeaux, in conditiuni destulu de precarie, capulu guvernului a facutu diverse incercari ca sa traga in parte-i o mica dosa de suveranitate. Propunerea lui Rivet, — unu amicu forte devotatu, — tenta a face presiedintelui republicei provisorie o situatiune definitiva. Proiectul acesta nu a rensit de catu pre jumatate. Acum trei luni urzisera unu planu mai logicu : prin midilocul unui proiectu de lege asupr'a pressei sperau a obtiene dela adunare o reconoscere a republicei. In adeveru acesta era midilocul de a da presiedintelui mai multa fortia, mai multa soliditate si mai multa independentia. Din nefericire, dracosii de deputati, patrunsera in misteriulu intentiunilor si... descoperira viclei a si erore.

De-si presintata ca cea mai neaparata garantia a securitatii statului, „amenintiatu de catra tradatorii bonapartisti, — precum sciu lectorii nostri din penultimile nostre cronicu, — legea in cestiuu pentru care se votase urgenta, nu potu si loata in discutiune. Vediendu in sfersitu ca se impiedecau intr-o de acela-si resistintie, si ca nu se potea trage nimicu in profitulu executivu dela suveranitatea nationala, presiedintele si resbuna prin catreva acte de nesupunere. Neputandu comandu, elu nu se mai supuse. Tota lumea scia ca presiedintul presiedintelui fiindu fiesata la Versailles, nu intracatusi de putienu in gustulu adunarei d'a vedea pre presiedinte dandu serbari si mese la Parisu. Dara neparandu-i se ca un'a ca acesta i-ar putea face vr'au reu, adunarea inchise ochii si-lu lasa sa feca.

Trebuu inse sa-si deschida odata ochii, si candu i deschise... ce sa veada ? Guvernului, din tolerantia in tolerantia, din complexintia in complexiunia, i venise gustulu a numi, elu d'a dreptulu, pre consiliarii de statu ! Numirea consiliilor de statu este unu dreptu regulat, unu privilegiu alu suveranitatii. „Ludovicu Filipu i numea, Imperatorele i numea, — dice d. presiedint, — si firsce, i voi numi si eu.“ D. Dufaure, cu asabilitatea ce punte in discursuri, a sustinutu tare pre d. presiedinte revendicandu dreptulu numirei consiliilor de statu de catra executivu. Dara d. Dufaure cadiu de-si rupse jungiatur'a. Lucrul erá firescu ca deca adunarea aru si cedatu dlu Dufaure, s'aru si desbracatu de suveranitate subordinandu-se executivu. Din pactulu dela Bordeaux, amenintiatu in atatea si atatea renduri, n'aru mai si remasu de catu nisce farimituri. Aceasta consideratiune indemná si incuragiá si pre cei mai timidi. Intr-o drépta se radica ca unu singuru omu ; stanga, care are cuvinte sa nu respecte suveranitatea unei camere prea pucinu republicana, resistă din resputeri, dora d'a surdă. Dreptu d'a numi pre consiliari fiindu ato adunarei. „Adunarea domnesce iera nu republis'a.“

Cu totu acestea adunarea, care mantiene republica, se asta forte genata. Aru potea conveni ca republica in altu-feliu de mani aru si mai buna. Daca de unu anu de dile, de candu e presiedint d. Thiers, aru si fostu acesta si adeveratulu suveranu, fara indoiela ca aru si efectuatu acte in facia catror'a sa hezitez biat'a adunare. Mai inainte de totu d. Thiers si-aru si intarit u poterea cum sa nu se sgndue pre totu momentulu. Cu modulu acesta, Francia aru si ayutu o incredere si o securitate ce-i lipsesce ; aru si ayutu impositulu asupr'a materiilor prime si intregulu sistemul protectionistu ; aru si ayutu potre o armata organisata... fara serviciu obligatoriu ; in fine nemicu nu i-ar mai si lipsit... din ceea ce-i lipsesce astazi Franciei, buna seu rea, organizarea tierei aru si fostu cu multu mai inaintata. Adunarea este suverana, dora n'a sciutu face nici unu actu de suveranitate. Ea s'a servit de suveranitate candu ca sa contrarieze pre presiedintele republicei, candu ca sa o vedemua cadienda in concessiuni cari potese face ilusiuni bietului d. Thiers asupr'a portiunei sele de autoritate ea a dominu, dora mai adesea d. Thiers a guvernatu. Adunarea nationala parea de asemenea convinsa ca nu era mai pucinu consti-tuanta ca suverana ; dora nu fu mai gelosa de a-si

justificá titlulu alu doilea, precum lu justifica pre celu intaiu. Trebuie sa se recunoscă inse ca adunarea nationala simtia mare greutati de a-si exercita dreptulu suveranu catu si pre celu constituanta. Pedeci de totu felulu, menigiari cu totu partile cari compuneau camer'a ; desunirea ei, sirginti'a atatu de zadarnica ce-sa datu ca sa discredite imperiulu, i-au consumat unu tempu indelungat si preciosu si a slabit in manile ei mandarulu ce primise dela tiéra.

Nu este mai pucinu adeveratul ca mandatulu acesta este si astazi aidom'a de pre cum s'a fabricat la Bordeaux. Presiedintele republicei, cu totu tendintile lui de violari nu l'a vatamatu catu-si de pucinu. Francia se asta in facia unei adunari suverane si chiaru constituante. Situația aceasta datează din lun'a lui Februarie 1871, si Domnului scie, candu se va sfarsit. Sunto multi cari, amariti de acesta nesicorantia, aru doru ca adunarea nationala sa-si pronuncie ea insa-si disolutiunea, cedându locul unei noue adunari nu mai pucinu constituantă de catu cea actuala. Altii din contra ceru, cu cea mea mare starintia, ca ea sa perpetue continuandu a totu face la inlesniri presiedintelui republicei. Ca sa nu se disolve, camer'a face a se crede ca nu si-a indeplinitu missiunea, ca n'a liberat inca teritoriul, ca n'a invinsu de ajunsu anarchia. Pre catu vreme voru si Prussieni la Est, pre catu vreme nu se va radicá starea de osiediu in Parisu si in departamente, majoritatea nu e de opinione a-si depune mandatulu, ca hesita a lasa tiéra in pericolile unei noue alegeri in care aru preside agenti de ai lui 4 Septembre, cari, in mare parte, suntu acolo inca nedestituiti.

„Mai pre susu de orice pericule, — dice „L'Ordre“, — ce aru presintă in momentulu de satia o dissolutiune a adunarei nationali, punemu periculu ce aru rezulta dintr'o abdicare a prerogativei loru sele in manile dloii Thiers ; nemicu insa nu pare mai sunestu in momentulu de satia si contrarul proiectului de organizare implicat in pactulu dela Bordeaux ca o suveranitate delegata in man'a a trei'a : de catra natuine unei adunari, de catra adunarea unui omu lipsit de prestigioul unui mandatul directu si de garantia ereditatiei. O asemenea delegatiune, reu definita, reu controlata, supusa la conflicte vecinice ne pare a constitui un'a din formele cele mai periculoase ale puterii personali. Intr-o siedintia dela 28 Martiu 1865 a corpului legislativu, unu deputatu ore-care dicea : „Suveranul se aplica neincetatu la fericirea si la marirea Francei. Acestu suveran este gelosu de gloria sea ! Dupa ce a meritatu affectiunea contemporanilor sei, voiesce sa-si asignre stim'a posteritatiei. Sa me ferescă Ddieu a tagadui vre-un'a din aceste eser-tiuni ! Dara in ce consta acesta garantia ? In caracterulu principelui ce domnesce ; si, — a-si doru sa mi se spuna, — cine si candu a cutediatu a dice unei natuini ca caracterulu principelui era o institutiune ?“

„Daca Napoleonu III, alesu de catra poporu, mostenitorul alu unui nume mare, imperata alesu cu optu milioane de voturi, nu este o institutiune, cu atatu mai pucinu d. Thiers, deputatu, alesu de catra Camera, presiedintele alu Republicei provisorie, nu poate fi o institutiune, ci abia o individualitate isolata, care, fia catu de interesanta, totu va fi supusa la accidente, pre care unu singuru votu 'lu poate nimeri, pre care unu guturariu capatatu din racela lu poate face sa dispara. Chiarn d. Thiers, in 1865, 'si esprimă temerile ce-i da puterea provisoria a lui Napoleonu III. Nu scrima deca temerile de atunci ale d-lui Thiers voru si fostu legitime, aceea in se ce ne pare curiosu acumu este guvernul formatu de Adunare si pre care 'si propune a 'lu mantiene, cu tota form'a cea fragata.“

„Dera ce trebuie sa facem ? Voim a indicat adunarei nationali unu limanu gloriosu ; voim a spune modulu cu care 'si poate exercita si suveranitatea si dreptulu constituentu. Este cine-va mai mare decatul dens'a : este natuinea. Cera uatiunei grij'a d'a decide intre totu partile pre cari le atitia provisoriulu a doru puterea. Avendu in vedere ca in adunare a adjunsu turnul lui Babel, unde nu se mai intielegu omenii ; avendu in vedere ca nu se mai guverna si ca nu se mai constituie, propunem sa se invoca judele suprem : Aci e lealitatea, pacea, legalitatea solutiunii. Facendu apelul acesta, reprezentatiunea nationala se mantue de slabiciune ; ea se va radica, in ochii tieri si in ochii istoriei !“

Acum nasce intrebarea: uni-se-voru partile

tote din esmera a consultă națiunea, a face apelul către popor? Noi nu credem, pentru cănu-tul că dintre cele partide numai bonapartistii sunt cari ceru apelul către popor, și caușa că numai acolo, numai în bonapartismu, este adeverat: vox populi, vox Dei.

T. C."

Varietăți.

** Mai la locu Reunionei sed. rom. anunțat pre adi se amâna, afară din caușa temporului nefavoritoriu și din caușa evenimentului trist, adus la cunoștința în fruntea făiei noastre de astăzi. Despre tineretă maișalului, mai tardiv și modalitatea, în care se va tine, se va face conoscutu.

** Necrolog. Ana Popu nascuta Hentesiu cu înimă frântă anuncia moartea iubitului ei socio Trifonu nob. de Popu — parohulu comunei Jomalu — care după o scurta boli în 9 Martiu a. c. st. v. pregătitu cu s. taine să datui susținutu cu animă înisită în mâinile creatorului. Pre lângă desperata vedova, îl mai deplângea cu lacrimi serbinti fizice Luisa și Rachila din apropiere — iéra Maria — precum neconsolabilele lui — unicu — și Ilarie din mare departare; comnatul lui: Elia Hentesiu unicul frate a veduvei doiose, — nenumerabilele ruđenii — nepoți și nepoțe, precum și comună Jomalu întrăga a cărei demnă parinte susținutu au fostu în lungul său de ani 38 — unde au incarunțit în onore, unde a stersu multe lacrimi de prefața celor miseri, — unde au fostu iubitii de totu omula pentru rară-i omenită, pentru exemplară-i punctuositate în afacerile bisericesci cu deosebire — și pentru pietatea-i caracteristica care i-a fostu viu'a mangaiere, și firmă a convingere a salutei susținutu!!!

Fia-i tierană usioră, și amintirea eterna!!!

** Multiamita publica. Subscriu, ale căroru înime fragede suntu imbrăcate în dolie, pentru perderea ce li-o casină crudă și neimpăcabilă moarte, rapindu cu necrutare pre fosu-lor colege Davidu Lazariciu (înmormantat în 22 Maiu a. c.), juristu a. III., unu teneru de o diligentia, perseverantia și punctualitate exemplare atât facia cu fostii sei superiori cătu și cu fostii sei colegi pre cîmpulu celu vastu alu muselor, — că unii, cari suntu indiestriati cu înime susceptibile și reconoscători pentru totu ce e bunu, nobilu și frumosu — și tienu de stricta determinația morale, a aduce prin acăstă cea mai cordiale a loru multiamita, tuturor acelora domni, cari patruși de simtiu celu nobilu de marinimositate, generositate și umanitate, au binevoită a contribu la înmormantarea corespondientă și conformu caracterului, de care s'a bucurat repausatul în viață.

Dominii contribuitori suntu: Il. sea Rvssm. D. Archimandru și Viceriu metrop. N. Popescu cu 2 fl. Il. sea d. Colonelu C. R. pens. Davidu Baroni Ursu de Margine cu 3 fl. Il. sea d. cons. aulicu in pens. Iacobu Bologa cu 2 fl. Il. sea d. cons. pens. Pavelu de Dunca cu 2 fl. Il. sea d. consil. gub. in pens. Elia Macelariu cu 2 fl. Il. sea d. cons. pens. Petru Manu cu 1 fl. Clarissim. d. Dr. Gustav Lindner, Direct. Acad. cu 5 fl. Rvssm. d. protop. și Direct. simiariale Ioanu Hanno cu 1 fl. alcius cu 1 fl. Rvssm. d. prot. și prof. Ioanu Popescu cu 2 fl. Rvssm. d. ases. cons. Zaharia Boiu cu 2 fl. Rvssm. d. protop. Ioanu V. Rusu cu 1 fl. — care binevoi a seversi și cultulu funebrale gratuitu — Rev. d. prof. Nicolau Cristea cu 1 fl. Multu Onor. d. advocation prov. Dr. Demetru Racuci cu 10 fl. M. On. d. adv. prov. Dr. Ioane Nemesiu cu 1 fl. Stim. d. adv. prov. Ioane de Preda cu 1 fl. Multu On. d. jude reg. Petro Rosea cu 1 fl. Multu On. d. Iosifu Sterca Siulotu cu 2 fl. Stim. d. subjude reg. Ioane Badila cu 5 fl. Stim. d. Capitanu C. R. pens. Ioane Bradu cu 1 fl. Stim. d. N. N. cu 1 fl. Stim. d. secret. fin. Ioane Tulbasiu cu 50 er. Rev. d. prof. de teol. Dr. Ilariu Poscaru cu 1 fl. Rev. d. secret. cons. Nicolau Fratesiu cu 1 fl. Stim. d. I. Alemanu, direct. reg. de cancellaria cu 2 fl. Stim. d. direct. alu „Albinei“ Visarionu Romanu cu 2 fl. Stim. d. contabilu alu „Albinei“ Stim. Lissai cu 1 fl. Stim. d. secret. magistr. Ioane Cretiu cu 1 fl. On. d. Demetru Munteanu cancel. reg. cu 1 fl. On. d. cancel. reg. Petru Pinciu cu 1 fl. On. d. Antoniu Bechnitiu, negiatoriu cu 2 fl. O. d. Gregorio Mateiu negotiatoriu cu 3 fl. On. d. proprietariu Androne cu 1 fl.

On. d. Nicolau Beau ospetariu cu 1 fl. Junimea româna studiosa din Sibiu cu 5 fl.

Nu mai pucina multiamita exprimam si multu on. corpul profesorale dela gimn. reg. de statu, care la cererea si dorintă nostra b-nevoi și lasă junimea întrăga studiosa la acelu parnas alu mulselor a petrecut pre repausatulu cu flamura funebra la locul de odihna; asemenea on. d. Georgiu Hagi, care lasă carulu funebrala gratuitu a due remasitiele pamentesci la locul destinat; totu asi corul seminariale rom. gr. or. de aici, care prin cântările sale funebrale, ce erau în stare a despici și animile cele mai impetrite, a contribuitu forte multu la sternirea condolenței și a datu expresiunea viuă doliului de care erau cuprinsi asistentii; în fine tuturor de ori-ce secesu și clasa, cari su petrecut parte pamentescă a înisitului nostru col-egu și au asistat pâna s'a asiediatu sub glăcea rece.

Tuturor susu-amintișilor le repetim cordiala nostra multiamita!

Juristii români dela Academii
reg. din Sibiu.

** (Ionimea româna) dela facultatea teologică din Gherla încă serbatu cu mare solemnitate și în modulu corespondentiu memorabilă di de 15 Maiu.

** (Drumul de feru) dela Chisineu la Prulu se lucréza cu activitate. În acestu moment se lucra la unu tunel pre mosia Cornesci, alu căru longime va fi după cum sa asecură, mai mare decâtua aceea a ori cărei tunel din Russia. Pentru acestu scopu s'a adus lucratori forte numerosi din guvernamentele cele mai departate. În treprindetoriu acestui tunel este aceluiasi, care a lăsat asupra sa lucrările, ce se incepu acum la Sevastopolu.

** (Adunarea) învestitorilor germani din estu anu, ce s'a tenu în Hamburg, s'a finită și a fostu ună dintre cele mai grandioase, din căte s'a tenu în pâna acum. Au fostu de facia preste 5000 de investitori din toate pările și unghiorile Germaniei și s'a desbatutu temele oele mai delicate și interesante, de pre cîmpulu didacticei său alu instrucției teneretului studiosu.

** (În Agnita) fulgerulu aprinse sioră unu sas, ventul celu vehemont suflă focul în mai multe parti ale stradei și acesta apoi mistof inca vre-o căte-va siure, daună se urca la 3000 fl.

** (Carbuni de pétira.) În giurul Oradei-Mari $\frac{3}{4}$ mile dela Borodulu-Mare, pre unu teritoriu de 500,000 stânjeni au datu de unu strat de carbuni de pétira, care stratu mesura 6—12 urme; în privintă calitativa, se poate asemăna cu cei mai buni carbuni de pétira.

** Ocara nouă de poste s'a compusu din partea ministeriului de comerciu, care cuprinde toate stationile postale din Ungaria, Ardeal, Croația, și din cele-lalte tieri anexasate, precum și stationile căilor ferate și ale comunicacionilor, asemenea stationile postale ale căilor ferate și ale comunicacionilor din tierile învecinate. Carta costa 1 fl. și se poate procură dela administratiunea postale din Pest'a.

„Feder.“

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu, lângă bolnaviciosulu parochu Anania Magăla parochia gr. or. Cuciulat'a, cu filia Lupșia, în protopresbiteratul I alu Fagarasiului, statatorie din 187 familiu in matera, și 49 in filia, cu totulu 236 familii, agricultori.

Emolumentele pentru filiorulu capelanu suntu: totu venitulu din filia; iéra din matera dela 40 gazde simbria, — cum și jumetate din toate picusurile ce vinu în biserică și afară, după stolă obinuită.

Doritorii de a ocupă acăstă statione au sa fie teologi absoluti gr. or. și concursele loru, în sensu statutului organicu eu documentele necesarie bine instruite vor avea ale ascerne subserisului pâna la 8/20 Iuniu a. c.

Fagarasiu 8/20 Maiu 1872.

Petru Popescu
Protop.

In contilegere cu comitetulu parochialu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunii vacante de protopresbiteru alu tractului Mercurei cu resedintă in acestu opidu, se scrie prin acăstă concursu pâna la 20 Iuniu a. c. st. vechiu in intlesulu § 23, nr. 5 și § 63. din statutulu organicu, iera alegerea se va seversi in 26 Iuniu 1872.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competitiei protopopesci.

Doritorii de a concura la acestu postu au de a fi barbati cualificati in sensu statutului nostru organicu, apli si bine meritati pre terenul bisericescu, si scolaru, sa fie absoluti de gimnasiu si maturisanti, aceia carii vor produce documente ca au studiatu la unu institutu mai inaltu vor avea antaietatea, iera concursele loru bine instruite, se voru ascerne la scaonulu protopopescu ortodoxu alu Mercurei, respective la presidiulu interimale alu aceluia in Sibiu.

Sibiu 16 Maiu 1872.

Comitetulu protopresbiteralu.
Petru Badila
Prot.

(1—3)

Concursu.

La stațiunea parochiala vacanta din comună Merchișia, cu filia Jomboru, protopresbiteralu Cohalmului, se scrie concursu pâna la Dumineacă intâia după Rosaliu, carea este in 11 Iuniu a. c.

Emolumentele suntu:

a) dela 114 famili din matera si dela 36 famili din filia căte o ferdelu de grâu, cu totulu 150 ferdele ardeleanesci, dimpreuna cu lacsele stolari sistemizate;

b) portiunea canonica statatorie din $9\frac{1}{2}$ jugere parte pamentu aratoriu, parte fanatie din care 2 jugere se cosesc in totu anulu. Lângă care o canepiste de o ferdelu, si o verzaria.

c) Lemnele trebuintiose de focu. Apa serata de ajunsu, si in totu anulu roditoriu se potu in-grasie 2—3 rematori la ghinde.

d) Casă parochiala cu toate cladirile economice necesari si gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupa acăstă statione, au sa ascérne concursele loru instruite in sensu „Statutului Organicu“ la scaonulu protopresbiteralu gr. or. alu tractului Cohalmului in Catia.

Merchișia in 11 Maiu 1872.

Nicolau Mircea

Adm. prot.

In contilegere cu comitetulu parochialu
(3—3)

Edictu.

Eduochia Calderariu nascuta Ioanu Argintariu dela Fofidea, carea in tempu de 6 ani de când a incheiatu casatoria cu barbatulu ei, in repetite renduri la parasitu din necreditantia — iera acum a mai are urma după cum se constatădă jesuindu de ce p avut mai scumpu si de bani, l'a parasită de totu nescindu-se de locul petrecerei ei, — se provoca deci, că in terminu de o jumătate de anu, nesmitită sa se presentedie înaintea scaonului ppescu, căci la din contra si fără de densa se va dă otarire causei la cererea actorelor barbatului ei, amesuratu canonelor s. noastre bisarici gr. or.

Nocrichiu in 5. Maiu 1872.

Scaonulu ppescu gr. or. tract.
Nocrichiu C.-Mare.

G. Maieru

Adm. ppescu.

(3—3)

Edictu.

Adamu Leancu, carele de patru ani, a parasită cu necreditantia pre leguita sea socia, Paraschiva Iosifu Morariu, ambii din Codlea, se citidă prin acăstă, că in terminu de unu anu si o dî, dela datul de fată, sa se presentedie înaintea subscrișului scaonu protopopescu, căci la din contra, procesulu divorțialu, incamnatu de soci a sea, se va decide si in absentia lui, in sensu ss. canone ale bisericii noastre gr. or.

Zernescu 19 Aprilie 1872.

Dela scaonulu protopresbiteralu
alu Branului.

I. Metianu

Protopopu.